

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/28/2007

POLACY O TARCZY ANTYRAKIETOWEJ

KOMUNIKAT Z BADAŃ

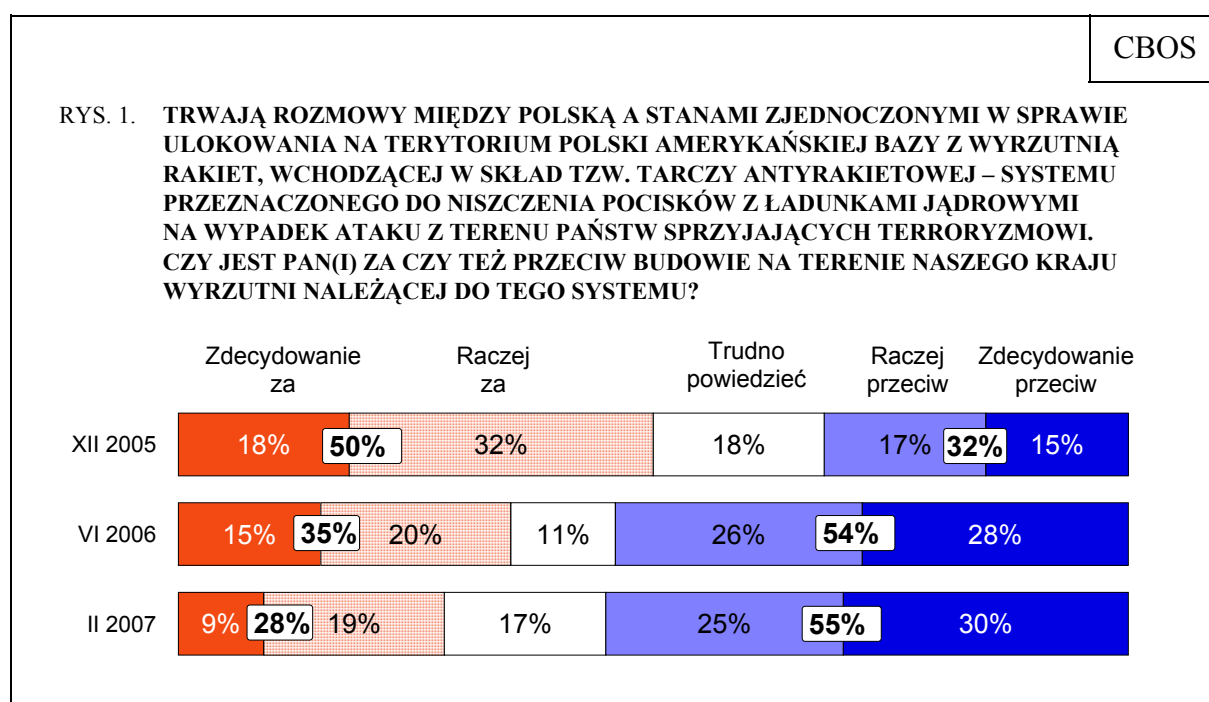
WARSZAWA, LUTY 2007

PRZEDRUK I ROZPOWSZECHNIANIE MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
28 września 2006 roku

Rozmowy w sprawie ulokowania w Polsce bazy, będącej elementem amerykańskiego systemu tarczy antyrakietowej, wchodzą w decydującą fazę. Tymczasem społeczne poparcie dla tego projektu maleje¹.

W latach 2005 i 2006 pytaliśmy o „bazę wyposażoną w urządzenia do wykrywania i niszczenia rakiet z pociskami jądrowymi”. W tym roku zapytaliśmy o „wyrzutnię rakiet”, zgodnie z obecnym projektem

W stosunku do poprzedniego pomiaru, z czerwca 2006 roku, poparcie dla lokalizacji w naszym kraju wyrzutni rakiet zmniejszyło się o 7 punktów procentowych, natomiast sprzeciw pozostał na tym samym poziomie (1-punktowy wzrost jest nieistotny statystycznie). Wynika to stąd, że obecnie większa niż w ubiegłym roku liczba osób nie ma wyrobionego zdania w tej sprawie. Może to oznaczać, iż część spośród popierających dotychczas instalację w Polsce elementu tarczy antyrakietowej zaczęła nabierać wątpliwości co do słuszności swojego stanowiska, ale nie przeszła jeszcze do obozu przeciwników.

¹ Sondaż „Aktualne problemy i wydarzenia” (201) przeprowadzono w dniach od 2 do 5 lutego 2007 roku na liczącej 931 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłej ludności Polski.

W grudniu 2005 roku rozkład opinii był niemal odwrotny niż obecnie – połowa badanych opowiadała się za budową tarczy, natomiast jedna trzecia była przeciw.

Interesujące jest, że projekt ulokowania w Polsce amerykańskiej bazy, będącej elementem tarczy przeciwrakietowej, wzbudza znacznie większy sprzeciw wśród kobiet niż mężczyzn. Przedsięwzięcie to ma wśród mężczyzn niemal tyle samo zwolenników (43%), co przeciwników (46%), natomiast wśród kobiet zyskuje poparcie jedynie 14%, większość zaś (63%) jest mu przeciwna.

Także wśród ludzi młodych (do 34 roku życia) proporcje zwolenników i przeciwników tego projektu są dość wyrównane, z niewielką tylko przewagą przeciwników. Natomiast wśród badanych mających od 35 do 64 lat przeciwnicy przeważają zdecydowanie, a w najstarszej grupie wiekowej (powyżej 64 roku życia) – aż czterokrotnie. Inne czynniki społeczne i demograficzne nie różnicują w sposób jednoznaczny stosunku do projektu ulokowania na terenie Polski elementu tarczy antyrakietowej (por. tabele aneksowe).

Popieraniu tego przedsięwzięcia dość wyraźnie sprzyja jedynie deklarowane zainteresowanie polityką, a tym samym większa orientacja w jej realiach i lepsza znajomość tematu².

Tabela 1

Zainteresowanie polityką	Czy jest Pan(i) za czy też przeciw budowie na terenie naszego kraju wyrzutni należącej do systemu tarczy antyrakietowej?		
	Jestem za	Jestem przeciw	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Bardzo duże lub duże	40	48	12
Średnie	30	56	14
Niewielkie	25	63	12
Żadne	17	45	38

Poglądy polityczne mierzone na skali *lewica – prawica* tylko w niewielkim stopniu wpływają na stosunek do ulokowania na terenie Polski amerykańskiej wyrzutni rakiet, wchodzącej w skład tarczy antyrakietowej. Badani o poglądach prawicowych rzadziej niż pozostali wyrażają sprzeciw wobec tego projektu, nieco częściej zaś go popierają (zob. tabele aneksowe). Istnieją natomiast pewne różnice w opiniach na ten temat wśród zwolenników

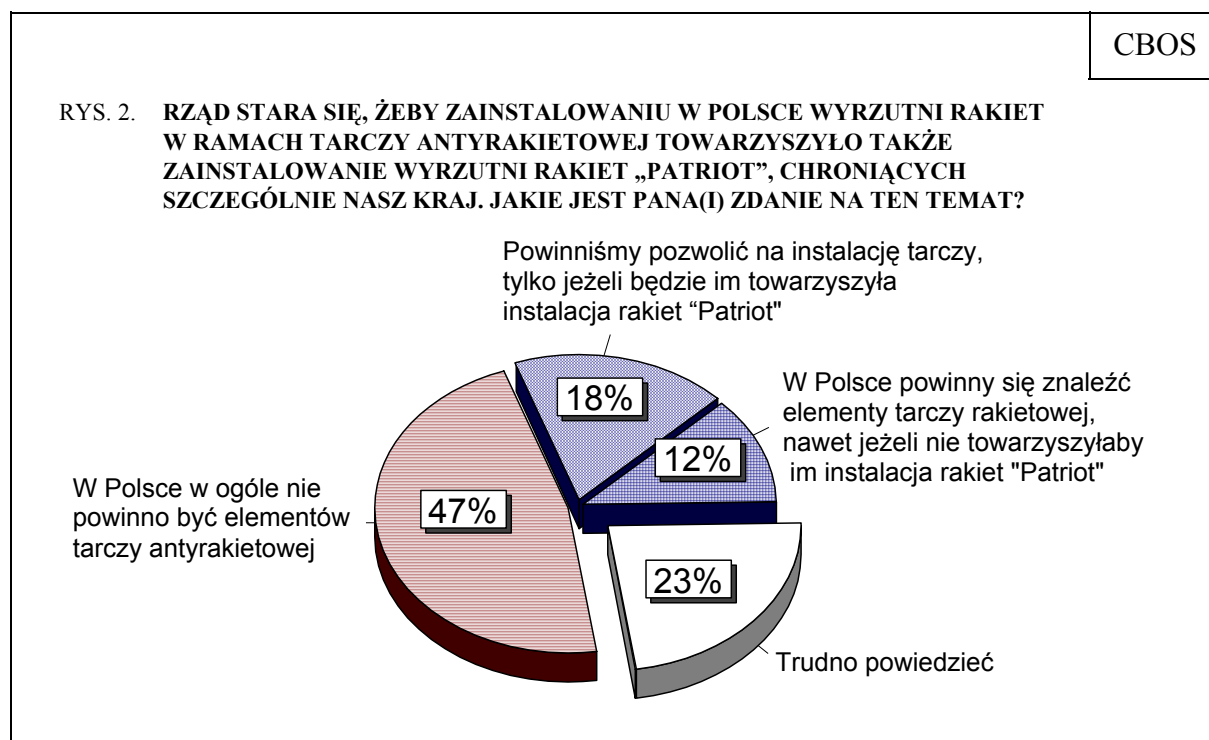
² Zainteresowanie polityką badani określali za pomocą 5-punktowej skali opisanej w następujący sposób: „Uważam, że moje zainteresowanie polityką jest: 1) bardzo duże – uważnie (szczegółowo) śledzę prawie wszystko, co się dzieje w polityce; 2) duże – dość uważnie śledzę to, co się dzieje w polityce; 3) średnie – śledzę jedynie główne wydarzenia; 4) nikłe, niewielkie – często umykają mojej uwadze nawet ważne wydarzenia; 5) żadne – praktycznie mnie to nie interesuje”.

poszczególnych partii politycznych. W elektoracie PO przeważa, aczkolwiek nieznacznie, poparcie dla ulokowania w Polsce amerykańskiej bazy. Natomiast w pozostałych elektoratach przewagę mają przeciwnicy, ale przewaga ta, mierzona różnicą między sprzeciwem a poparciem, jest dość silnie zróżnicowana – od 10-punktowej wśród sympatyków Samoobrony do 41-punktowej wśród zwolenników LPR.

Tabela 2

Potencjalne elektoraty	Czy jest Pan(i) za czy też przeciw budowie na terenie naszego kraju wyrzutni należącej do systemu tarczy antyrakietowej?		
	Jestem za	Jestem przeciw	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PO	47	40	13
Samoobrona	41	51	8
PiS	33	54	13
Lewica i Demokraci	29	63	8
LPR	24	65	11
Niezdecydowani	14	57	29
Niezamierzający głosować	23	57	20

Zapytaliśmy też badanych o stosunek do ewentualnej lokalizacji w naszym kraju wyrzutni wchodzących w skład tarczy antyrakietowej w powiązaniu z zainstalowaniem systemu „Patriot”, broniącego polskiego obszaru powietrznego.

Zainstalowanie wraz z elementem systemu tarczy antyrakietowej wyrzutni rakiet typu „Patriot” tylko nieznacznie zmniejsza sprzeciw wobec budowy na terenie Polski elementu tego systemu. Mniej niż połowa ogółu badanych (47%) podtrzymała swoje stanowisko, że w Polsce w ogóle nie powinno być elementów tarczy antyrakietowej. Prawie co piąty respondent (18%) uważa, że Polska mogłaby się zgodzić na lokalizację elementu tarczy pod warunkiem, że będą jej towarzyszyć wyrzutnie rakiet typu „Patriot”, natomiast 12% popiera lokalizację elementu tarczy nawet bez wyrzutni „Patriot”.

UZASADNIENIA APROBATY LUB SPRZECIWU

Badanych poprosiliśmy także o uzasadnienie swojego stosunku do projektu ulokowania na terenie Polski amerykańskiej bazy wchodzącej w skład systemu tarczy antyrakietowej. Było to pytanie otwarte – badani swobodnie formułowali swoje odpowiedzi, które następnie zostały zagregowane w ogólniejsze kategorie.

		CBOS
Dlaczego jest Pan(i) za ulokowaniem takiej bazy na terytorium Polski?	Zwolennicy tarczy N=261	Ogół badanych N=931
Zwiększy bezpieczeństwo Polski	61%	17%
Zabezpieczy nas od wschodu, przed Rosją	11%	3%
Da ludziom pracę, wpłynie lokalnie na zmniejszenie bezrobocia	10%	3%
Przyniesie korzyści gospodarcze, korzyści dla ludzi tam mieszkających	9%	3%
Wzmocni pozycję Polski na arenie międzynarodowej	9%	3%
Ponieważ jesteśmy sojusznikiem Stanów Zjednoczonych, w naszym interesie jest być sojusznikiem USA, „trzeba trzymać z silniejszym”	8%	2%
Sformułowania ogólne typu: „jest w interesie Polski”, „korzystne dla Polski”	7%	2%
Ze względu na obronę przed terroryzmem, walkę z terroryzmem	5%	2%
Inne	8%	2%
Jestem za, ale nie potrafię tego uzasadnić	2%	1%

* Procenty nie sumują się do 100, gdyż część wypowiedzi zawierała elementy mieszczące się w więcej niż jednej kategorii

		CBOS
Dlaczego jest Pan(i) przeciwny(a) ulokowaniu takiej bazy na terytorium Polski?	Przeciwnicy tarczy N=509	Ogół badanych N=931
Stanowi zagrożenie dla Polski, jest niebezpieczne, ryzykowne	41%	23%
Narazi Polskę na ataki terrorystyczne	17%	10%
Jest szkodliwe dla Polski	14%	8%
Jest Polsce niepotrzebne, „w niczym nie pomoże”	14%	8%
Pogorszy stosunki z Rosją	13%	8%
Jest w interesie Stanów Zjednoczonych, a nie Polski; także wypowiedzi zawierające akcenty antyamerykańskie, jak np. „nie ufam Amerykanom”, „żadnych obcych baz na terenie kraju”	11%	6%
Wypowiedzi zawierające akcenty pacyfistyczne, np. „żadnej broni na terenie kraju”, „nie chcę, żeby od nas padały na kogoś rakiety”; postulat neutralności	5%	3%
Zagrożenie dla środowiska	3%	2%
Inne	5%	3%
Jestem przeciw, ale nie potrafię tego uzasadnić	3%	2%

* Procenty nie sumują się do 100, gdyż część wypowiedzi zawierała elementy mieszczące się w więcej niż jednej kategorii

Określając swój stosunek do ulokowania na terytorium Polski elementu tarczy antyrakietowej badani kierowali się przede wszystkim swoją oceną wpływu takiej decyzji na bezpieczeństwo kraju. Częściej jednak wyrażali przekonanie, że wpływ ten będzie negatywny, a nie pozytywny.

Niemal co czwarty respondent uważa, że obecność tej bazy na terytorium Polski stanowi dla nas zagrożenie – wyrażane w kategoriach ogólnych, a co dziesiąty precyzuje, że narazi to nasz kraj na ataki terrorystyczne. Ponadto niemała grupa badanych określa umieszczenie bazy na naszym terytorium ogólnie jako szkodliwe dla Polski lub po prostu niepotrzebne, natomiast niezbędne dla Stanów Zjednoczonych i leżące w ich interesie. W tym kontekście pojawiały się akcenty antyamerykańskie, np. deklarowanie nieufności do Stanów Zjednoczonych i ich polityki. Dość często mówiono też o pogorszeniu stosunków z Rosją.

Z drugiej strony co piąty badany uważa, że instalacja amerykańskiej bazy raketowej zwiększy bezpieczeństwo Polski (ogólnie) lub ochroni nas przed Rosją – to ostatnie świadczy o nieznajomości przeznaczenia tarczy. Inne argumenty za obecnością takiej bazy pojawiały się już dość rzadko. Wśród nich stosunkowo najczęściej wskazywano na korzyści gospodarcze – ogólnie dla kraju bądź dla regionu, w którym baza ewentualnie powstanie. Powoływanie się na sojusz ze Stanami Zjednoczonymi czy też wzmocnienie pozycji Polski na arenie międzynarodowej było znacznie rzadsze niż wypowiedzi zawierające akcenty krytyczne wobec Stanów Zjednoczonych.

Opracował
Michał STRZESZEWSKI

A N E K S

Tabela 1. Trwają rozmowy między Polską a Stanami Zjednoczonymi w sprawie ulokowania na terytorium Polski amerykańskiej bazy z wyrzutnią rakiet, wchodzącej w skład tzw. tarczy antyrakietowej - systemu przeznaczonego do niszczenia pocisków z ładunkami jądrowymi na wypadek ataku z terenu państw sprzyjających terroryzmowi. Czy jest Pan(i) za czy też przeciw budowie na terenie naszego kraju wyrzutni należącej do tego systemu?

(%)

	Jestem za	Jestem przeciw	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	28	55	17	931
Płeć				
Mężczyźni	43	46	11	445
Kobiety	14	63	23	486
Wiek				
18-24 lat	36	45	19	134
25-34	40	45	16	176
35-44	23	61	16	145
45-54	29	59	12	177
55-64	25	56	18	132
65 lat i więcej	15	61	24	167
Miejsce zamieszkania				
Wieś	25	59	17	357
Miasto do 20 tys.	28	54	18	121
20-100 tys.	26	51	23	182
101-500 tys.	36	50	14	167
501 tys. i więcej mieszk.	30	56	14	104
Wykształcenie				
Podstawowe	20	60	21	268
Zasadnicze zawodowe	33	52	15	247
Średnie	31	52	16	320
Wyższe	27	56	17	97
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	26	60	14	57
Prac.umysł.niż.szczegła	29	50	21	67
Pracownicy fiz.- umysł.	33	55	12	79
Robotnicy wykwalifikowani	36	50	14	95
Robotnicy niewykwalifik.	37	45	18	44
Rolnicy	35	60	5	49
Pracujący na własny rach.	49	49	2	28
Bierni zawodowo				
Renciści	19	61	20	79
Emeryci	17	58	25	218
Uczniowie i studenci	34	50	15	62
Bezrobotni	34	52	14	109
Gospodynie domowe i inni	21	57	21	42
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	29	54	17	112
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	30	58	12	78
sekt. pryw. poza rolnict.	38	49	13	186
prywatnym gosp. rolnym	39	56	5	51
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	24	61	15	85
301-500	20	67	13	117
501-900	32	51	17	199
901-1200	34	46	21	90
Powyżej 1200 zł	38	51	11	75
Ocena własnych war. mater.				
Złe	23	56	21	215
Średnie	25	60	16	426
Dobre	37	47	17	289
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	17	67	16	56
Raz w tygodniu	26	58	15	485
1-2 razy w miesiącu	28	49	24	141
Kilka razy w roku	28	53	19	148
W ogóle nie uczestniczy	42	42	16	101
Poglądy polityczne				
Lewica	32	62	6	106
Centrum	27	56	17	273
Prawica	37	52	11	262
Trudno powiedzieć	20	53	28	290

Tabela 2. Rząd stara się, żeby zainstalowaniu w Polsce wyrzutni rakiet w ramach tarczy antyrakietowej towarzyszyło także zainstalowanie wyrzutni rakiet „Patriot”, chroniących szczególnie nasz kraj. Jakie jest Pana(i) zdanie na ten temat?
1 - W Polsce powinny się znaleźć elementy tarczy rakietowej, nawet jeżeli nie towarzyszyłyby im instalacja rakiet „Patriot”; 2 - Powinniśmy pozwolić na instalację tarczy, tylko jeżeli będzie im towarzyszyła instalacja rakiet „Patriot”; 3 - W Polsce w ogóle nie powinno być elementów tarczy antyrakietowej

(%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	12	18	47	23	923
Płeć					
Mężczyźni	17	24	43	16	439
Kobiety	7	12	51	31	484
Wiek					
18-24 lat	17	18	40	25	133
25-34	15	26	37	22	175
35-44	9	19	51	21	142
45-54	13	17	52	18	176
55-64	12	13	52	23	131
65 lat i więcej	5	11	51	33	166
Miejsce zamieszkania					
Wieś	13	15	48	25	355
Miasto do 20 tys.	5	17	47	31	121
20-100 tys.	12	17	45	26	179
101-500 tys.	14	22	45	19	165
501 tys.i więcej mieszk.	11	22	51	16	103
Wykształcenie					
Podstawowe	9	9	51	32	268
Zasadnicze zawodowe	13	22	45	20	241
Średnie	11	21	47	21	318
Wyższe	18	19	42	21	96
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	17	14	49	20	56
Prac.umysł.niż.szczebla	11	23	41	24	67
Pracownicy fiz.- umysł.	8	23	50	19	78
Robotnicy wykwalifikowani	9	26	49	16	93
Robotnicy niewykwalifik.	18	17	45	19	44
Rolnicy	14	24	42	19	49
Pracujący na własny rach.	20	25	46	9	28
Bierni zawodowo					
Renciści	12	5	51	33	79
Emeryci	5	12	50	33	217
Uczniowie i studenci	18	16	40	26	62
Bezrobotni	16	21	44	19	108
Gospodynie domowe i inni	17	15	50	18	42
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	11	21	48	20	109
spółce właścicieli	7	24	48	21	77
prywatnych i państwa	17	22	44	18	185
sekt. pryw. poza rolnict.	16	25	39	20	51
prywatnym gosp. rolnym					
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	12	21	47	19	85
301-500	11	14	51	24	117
501-900	11	17	48	24	197
901-1200	9	16	45	30	88
Powyżej 1200 zł	16	29	44	12	74
Ocena własnych war. mater.					
Złe	8	19	48	25	214
Średnie	11	14	51	23	423
Dobre	15	21	40	25	286
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	7	14	55	24	56
Raz w tygodniu	12	17	48	23	482
1-2 razy w miesiącu	9	18	49	24	139
Kilka razy w roku	9	22	44	26	147
W ogóle nie uczestniczy	23	15	40	22	99
Poglądy polityczne					
Lewica	13	22	57	8	106
Centrum	11	18	48	24	267
Prawica	18	21	42	19	260
Trudno powiedzieć	6	13	48	34	290